บทบาทของสื่อที่มีต่อการยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของสมาชิกโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ของเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์

นางสาวชิดาดาว ภักดี

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๒๕

ISBN 974-561-432-7

007993

I 15837543

THE ROLE OF MEDIA ON ADOPTING THE GIANT FRESH-WATER PRAWN FEEDING AMONG THE MEMBERS OF THE SUPPORTED GIANT FRESH-WATER PRAWN FEEDING PROJECT OF AGRICULTURISTS IN KALASIN PROVINCE

Miss Tidadao Bhukdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University
1982

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทของสื่อที่มีต่อการยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของสมาชิกโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของเกษตรกร จังหวัดกาฬสินธุ์
โดย	นางสาวธิดาดาว ภักดี
ภาควิชา	การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ดร.อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์บำรุงสุข สีหอำไพ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชอุ่ม ประเสริฐสกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทของสื่อที่มีต่อการยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของสมาชิกโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของเกษตรกร จังหวัดกาฬสินธุ์
ชื่อนิสิต	นางสาวธิดาดาว ภักดี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี
ภาควิชา	การประชาสัมพันธ์
ปีการศึกษา	๒๕๒๕

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทของสื่อมวลชน สื่อบุคคล การทำบอสาธิต และการประชุมอบรมที่ใช้ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ของเกษตรกร จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีต่อการยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของสมาชิกโครงการ โดยตั้งสมมติฐานตามขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวกรรม คือ สื่อมวลชนมีบทบาทมากที่สุดในการให้ความรู้ สื่อบุคคลมีบทบาทมากที่สุดในการชักจูงใจ การทำบอสาธิต มีบทบาทมากที่สุดในการทำให้สมาชิกตัดสินใจยอมรับ และการประชุมอบรมมีบทบาทมากที่สุดในการยืนยันการตัดสินใจยอมรับ

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้รับนวกรรมเพื่อหาความสัมพันธ์กับระยะเวลาการยอมรับเร็วและช้า โดยตั้งสมมติฐานให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า มีการเป็นผู้นำและเป็นคนทันสมัยสูงกว่าเป็นผู้ยอมรับเร็วกว่า และยังตั้งสมมติฐานว่าผู้ที่ยอมรับเร็วกว่านั้นมีความรู้ในการเปิดรับสื่อมวลชนมากกว่าสื่อบุคคล ส่วนผู้รับช้ามีความถี่ในการเปิดรับสื่อบุคคลมากกว่าสื่อมวลชน

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยมีกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม จังหวัดกาฬสินธุ์ ๗๓ ราย ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้มือ หาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของสื่อแต่ละชนิดด้านการตรวจสอบค่า t (t-test, t-dependent) และหาความสัมพันธ์ทางด้านคุณสมบัติของสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ความถี่ในการเปิดรับสื่อกับระยะเวลาในการยอมรับเร็วและช้า โดยใช้สถิติ Chi-Square

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ปฏิเสธสมมติฐานที่ ๑ ที่ว่า สื่อมวลชนมีบทบาทมากที่สุดในการให้ความรู้แก่สมาชิกในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม โดยพบว่า สื่อบุคคลมีบทบาทมากที่สุดในการให้ความรู้แก่สมาชิกในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม

๒. ยอมรับสมมติฐานที่ ๒ ที่ว่า สื่อบุคคลมีบทบาทมากที่สุดในการชักจูงใจสมาชิกในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม

๓. ปฏิเสธสมมติฐานที่ ๓ ที่ว่า การทำบ่อสาธิตมีบทบาทมากที่สุดในการทำให้สมาชิกตัดสินใจยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม โดยพบว่า สื่อบุคคลมีบทบาทมากที่สุดในการทำให้สมาชิกตัดสินใจยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม

๔. ปฏิเสธสมมติฐานที่ ๔ ที่ว่า การประชุมอบรมมีบทบาทมากที่สุดในการยืนยันการตัดสินใจของสมาชิกในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม โดยพบว่า สื่อบุคคลมีบทบาทมากที่สุดในการยืนยันการตัดสินใจของสมาชิกในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม

๕. ยอมรับสมมติฐานที่ ๕ ที่ว่า คุณสมบัติของผู้รับนวกรรมมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการยอมรับเร็วและช้า คือ ผู้ที่รับเร็วจะมีคุณสมบัติทางด้านการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจการเป็นผู้นำ และการเป็นคนทันสมัย สูงกว่าผู้รับช้า

๖. ยอมรับสมมติฐานที่ ๖ ที่ว่า ผู้รับเร็วมีความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชนมากกว่าสื่อบุคคล ส่วนผู้รับช้ามีความถี่ในการเปิดรับสื่อบุคคลมากกว่าสื่อมวลชน

รวมสมมติฐาน ๖ ข้อ ได้รับการยอมรับ ๓ ข้อ และได้รับการปฏิเสธ ๓ ข้อ

นอกจากนั้นยังพบว่าสมาชิกต้องการทราบความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกุ้ง การเพาะพันธุ์ การตลาด การถ่ายเทน้ำ การทำอาหารกุ้ง และการปราบศัตรูกุ้ง โดยผ่านสื่อเจ้าหน้าที่ควบคู่ไปกับการแจกเอกสาร และเห็นว่าควรจะสนับสนุนส่งเสริมโครงการนี้ต่อไป

ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการใช้สื่อของโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามในปีต่อไป และยังสามารถอนุมานไปใช้กับการเผยแพร่นวกรรมในโครงการอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่เป็นการวางแผนจากส่วนล่างแบบเดียวกับโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ซึ่งเป็นการวางแผนอย่างหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนของชาวชนบท อันจะทำให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title	The Role of Media on Adopting the Giant Fresh-Water Prawn Feeding Among the Members of the Supported Giant Fresh-Water Prawn Feeding Project of Agriculturists in Kalasin Province
Name	Miss Tidadao Bhukdee
Thesis Adviser	Assistant Professor Joompol Rodcumdee
Department	Public Relations
Academic year	1982

ABSTRACT

The objective of this research is to study the role of mass communication, personal media, demonstrative-well construction and training in the Supported Giant Fresh-Water Prawn Feeding Project of Agriculturists in Kalasin Province that have effects on the project's members in adoption of giant fresh-water prawn feeding. Following the Innovation Decision Process, the hypotheses were that each media played the most important role in each stage of the process. Mass communication provided knowledge to the members; personal media persuaded the members; demonstrative-well construction makes the members decide to adopt the project and training confirmed the adoption of the members.

Besides that, the hypothesis on the member's qualification was also set to study the relationship of earlier

and later adopters: the higher education, economic status, leadership and modernization, the earlier, the adoption took place, and the earlier adopters communicated through mass communication more often than personal media while the later ones used personal media more often than mass communication.

The researcher had data collected by interviewing from prepared questionnaires. The samples consisted of 73 members of the Supported Giant Fresh-Water Prawn Feeding Project of Agriculturists in Kalasin Province. The analysis was done by calculating manually. Statistics used included percentage, means, standand deviations t-test (t-dependent), and Chi-Square.

1. Personal media was the most important media for provided knowledge to the members. The finding rejected the hypothesis.

2. Personal media was the most inportant media in persuaded the members, as the hypothesis stated.

3. Personal media was the most important media which making the members decided to adopt the project. The finding rejected the hypothesis set.

4. Personal media was the most important media which confirmed the adoption by the members. The finding rejected the hypothesis set.

5. The qualifications of innovation adopters were related to the period of adoption in concordance with the

hypothesis set, that was the earlier would have higher education, economic status, leadership, and modernization than the later adopters.

6. The earlier adopters, as stated the hypothesis, communicated more through mass media than through personal media. On the other hand, the later adopters communicated more through personal media than through mass media.

Moreover, it was found that members wanted the officials to continue giving the information on prawn feeding, pond culture, marketing, water circulation, prawn food processing and prawn destroyer. The members also supported the continuing of the project.

The results can be used in planning how to use the media in the next year project, and the results can be applied to the process of innovations diffusion in the other projects especially in the low-level-planning projects such as the Supported Giant Fresh-Water Prawn Feeding Project of Agriculturists in Kalasin Province. It is a way of solving the poverty problem of the agriculturists, and then hapefull development will be more successful and efficient.

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นลงจากความช่วยเหลือของบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัย ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชอุ่ม ประเสริฐสกุล ศาสตราจารย์บำรุงสุข สีหอำไพ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จาระไน แกลโกศล ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับโครงร่างวิทยานิพนธ์ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ผู้ให้คำปรึกษาทางด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล และ รองศาสตราจารย์ดร.อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ คุณมนัส รัตนสัจธรรม เร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดกาฬสินธุ์ (ปัจจุบันตำแหน่งเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดพะเยา) ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณพรรณี พูลสระคู เจ้าหน้าที่เร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดกาฬสินธุ์ คุณเทียมเพ็ญ จงสมชัย เจ้าหน้าที่งานประมงสาธิตห้วยสีทน และคุณไกรวัลย์ ที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม และช่วยเหลือในการหาข้อมูลจากเอกสารของโครงการฯ

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ คือคุณดวงใจ จตุภัทร์ คุณสุมนา นาคพงศ์ คุณรุจิรารัตน์ ชูทองรัตน์ คุณดวงทิพย์ วรพันธุ์ และเพื่อนคนอื่น ๆ ที่ไม่สามารถจะกล่าวนามได้ครบหมดในที่นี้

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ ที่ได้ให้ทุนทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และให้กำลังใจอย่างดียิ่งตลอดเวลา

หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช

กิตติกรรมประกาศ ..... ญ

รายการตารางประกอบ ..... ฐ

รายการแผนที่ประกอบ ..... ฒ

บทที่ ๑ บทนำ ๑

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ๑

วัตถุประสงค์ในการวิจัย ๓

ขอบเขตของการวิจัย ๔

นิยามศัพท์ ๕

สมมติฐานในการวิจัย ๗

ข้อตกลงเบื้องต้น ๗

ข้อจำกัดของการวิจัย..... ๗

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย..... ๘

บทที่ ๒ ทฤษฎีแนวความคิดและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๙

บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย ๒๗

การวางแบบการวิจัย ๒๗

กลุ่มตัวอย่าง ๒๗

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... ๒๘

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ๓๐

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ ๓๐

การเก็บรวบรวมข้อมูล ๓๐

หน้า

การตรวจสอบข้อมูลที่เก็บได้ ๓๒
เกณฑ์การให้คะแนน ๓๓
การวิเคราะห์ข้อมูล ๓๗
บทที่ ๔ ผลการวิจัย ๓๙
บทที่ ๕ บทสรุป ๖๘
สรุป ๖๘
ข้อเสนอแนะ ๗๐
บรรณานุกรม ๗๔
ภาคผนวก ก. ๗๙
ภาคผนวก ข. ๘๘
ภาคผนวก ค. ๙๖
ประวัติผู้เขียน ๑๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนร้อยละของสมาชิกโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยแบ่งตามเขตที่อยู่อาศัย ๓๙

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนร้อยละของการยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของสมาชิกโครงการในแต่ละปี ๔๐

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนร้อยละของเพศของสมาชิกโครงการ ๔๐

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนร้อยละของอายุของสมาชิกโครงการ.....๔๑

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนร้อยละของการศึกษาของสมาชิกโครงการ.....๔๒

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนร้อยละของฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกโครงการ จัดตามเกณฑ์เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ๔๓

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวนร้อยละของการเป็นผู้นำของสมาชิกโครงการ .. ๔๓

ตารางที่ ๘ แสดงจำนวนร้อยละของการเป็นคนทันสมัยของสมาชิกโครงการ ๔๔

ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนร้อยละของความสนใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของสมาชิกโครงการ เมื่อครั้งแรกที่ได้รับสาร... ๔๔

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนร้อยละของการเปรียบเทียบการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลของสมาชิกโครงการ ๔๕

ตารางที่ ๑๑ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของสื่อแต่ละชนิด ในบทบาทการให้ความรู้แก่สมาชิกในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ๔๗

หน้า

ตารางที่ ๑๒ แสดงค่า t จากการเปรียบเทียบบทบาทของสื่อแต่ละคู่ ในบทบาทการให้ความรู้แก่สมาชิกในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม .. ๔๘

ตารางที่ ๑๓ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของสื่อแต่ละชนิด ในบทบาทการชักจูงใจสมาชิกในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม๕๐

ตารางที่ ๑๔ แสดงค่า t จากการเปรียบเทียบบทบาทของสื่อแต่ละคู่ ในบทบาทการชักจูงใจสมาชิกในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ๕๑

ตารางที่ ๑๕ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของสื่อแต่ละชนิด ในบทบาทการทำให้สมาชิกตัดสินใจยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ๕๓

ตารางที่ ๑๖ แสดงค่า t จากการเปรียบเทียบบทบาทของสื่อแต่ละคู่ ในบทบาทการทำให้สมาชิกตัดสินใจยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ๕๔

ตารางที่ ๑๗ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของสื่อแต่ละชนิด ในบทบาทการยืนยันการตัดสินใจของสมาชิกในการยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ๕๖

ตารางที่ ๑๘ แสดงค่า t จากการเปรียบเทียบบทบาทของสื่อแต่ละคู่ ในบทบาทการยืนยันการตัดสินใจของสมาชิกในการยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ๕๗

ตารางที่ ๑๙ แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนจากสองตัวแทนอิสระ (๒ / ๒) แสดงการศึกษาของสมาชิกโครงการที่ยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม๖๑

หน้า

ตารางที่ ๒๐ แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนจากสองตัวแทนอิสระ (๒ / ๒) แสดงการศึกษาของสมาชิกโครงการที่ยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามเร็วและช้า จัดตามเกณฑ์เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ๖๒

ตารางที่ ๒๑ แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนจากสองตัวแทนอิสระ (๒ / ๒) แสดงการเป็นผู้นำของสมาชิกโครงการที่ยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามเร็วและช้า จัดตามเกณฑ์เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ๖๓

ตารางที่ ๒๒ แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนจากสองตัวแทนอิสระ (๒ / ๒) แสดงการเป็นคนทันสมัยของสมาชิกโครงการที่ยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามเร็วและช้า จัดตามเกณฑ์เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ๖๔

ตารางที่ ๒๓ แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนจากสองตัวแทนอิสระ (๒ / ๒) แสดงการเปรียบเทียบการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลของสมาชิกโครงการที่ยอมรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามเร็วและช้า ๖๖

สารบัญแผนที่ประกอบ

๑. แผนที่จังหวัดกาฬสินธุ์ แสดงแหล่งน้ำและบริเวณที่ตั้งโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ ๘๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย